

Dosarul civil nr. 2-21167467-12-2-12112021 (2-26296/22)

De la : Adrian Plugaru <adrian.plugin@justice.md> joi, 05 oct., 2023 12:15
Subiect : Dosarul civil nr. 2-21167467-12-2-12112021 (2-26296/22) 2 fișiere atașate
Către : secretariat@constcourt.md

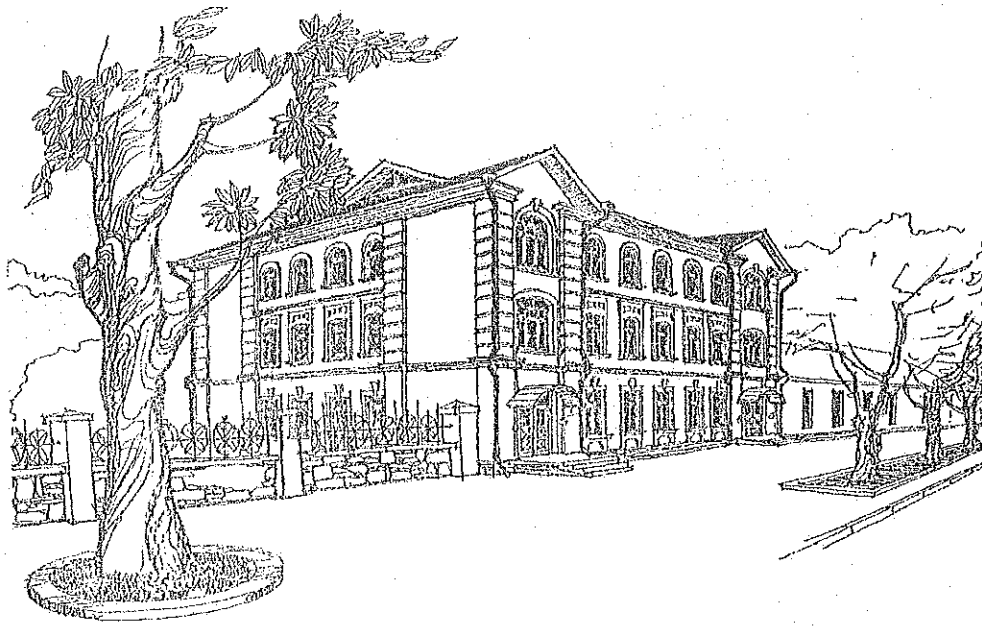
Prin prezenta, se solicită confirmarea recepționării încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 octombrie 2023 (act semnat electronic, atașat în format *pdf pe 4 file) și sesizării înantată de Viorel Morari (atașată în format *pdf 41 file) pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Morari împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Alexandr Stoianoglo cu privire la constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informațiilor defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată.

Notă 1: La descărcarea fișierului, poate fi vizualizat documentul semnat electronic.
Notă 2: Verificarea autenticității semnării fișierului electronic, poate fi efectuată la adresa: www.msign.gov.md

Cu respect,
Grefier Adrian Plugaru

-
- Sesizare__art.16_(1)_și_art.17_(1)_lit.a)_din_Legea_nr.64_din_23.04.20**
10.PDF
32 MB
- 2_26296_21 Morari Viorel vs PGRM.pdf**
416 KB

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28, Chișinău, MD 2004, Republica Moldova

S E S I Z A R E
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție

5

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**1. Nume:**MORARI**2. Prenume:**Viorel**3. Funcția/ocupația:**- - -

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La 04.10.2021 în cadrul briefing-ului, difuzat de portalurile privesc.eu și realitatea.md, Stoianoglo Alexandr, deținând funcția de Procuror General, aflându-se în incinta Procuraturii Generale, a răspândit informații false și denigratoare în privința lui Viorel Morari. Aceste informații au fost publicate pe pagina web oficială a Procuraturii Generale la următorul link: <http://procuratura.md/file/societatea%20civila.pdf>.

La 05.10.2021 în adresa Procuraturii Generale a fost depusă cererea prealabilă privind apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și exprimarea scuzelor.

La 19.10.2021 prin scrisoarea nr.7/3-217/19 – 798, Procuratura Generală a informat că cererea prealabilă a fost recepționată, dar nu a fost comunicată lui Stoianoglo Alexandr, din motivul că acesta a fost suspendat de drept din funcție.

La 11.11.2021 a fost depusă la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cerere de chemare în instanța de judecată, formulată de Morari Viorel către Procuratura Generală și Procurorul General, A.Stoianoglo privind apărarea onoarei și demnității, dezmințirea informației denigratoare și repararea prejudiciului moral, care a fost repartizată spre examinare judecătorului Andrei Ojoga.

Prin încheierea judecătorului în Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Andrei Ojoga din 21.12.2022, s-a dispus admiterea cererii privind invocarea excepției de tardivitate a intervenientului accesoriu și s-a respins cererea de chemare în judecată formulată de Viorel Morari către Procuratura Generală, intervenient accesoriu Stoianoglo Alexandr privind apărarea onoarei și demnității, dezmințirea informației denigratoare și repararea prejudiciului moral, ca tardivă.

În motivarea soluției dispuse prin încheierea din 21.12.2022, judecătorul Andrei Ojoga reține că „*perioada de depunere a cererii de chemare în judecată a fost valabilă pentru 12 octombrie 2021 - 10 noiembrie 2021*”, ignorând că răspunsul la cererea prealabilă a fost formulat prin scrisoarea nr.7/3-217/19 - 798.

De asemenea, judecătorul, în încheierea sa, constată că „*partea pârâtă (Procuratura Generală) nu a examinat și nu a dat răspuns reclamantului în termen de 5 zile de la data înregistrării cererii prelabile*”, invocând, *inter alia*, că „*oferirea unui răspuns peste termenul stabilit de legiuitor nu resetează data de la care începe a curge termenul pentru depunerea cererii de chemare în judecată*”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21.03.2023 s-a admis recursul declarat de Viorel Morari și s-a casat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21.12.2022 pe alte motive, cauza fiind transmisă la rejudecare în fond pentru examinarea demersului privind excepția de tardivitate, în aceeași instanță, în același complet de judecată.

Conform pct.38 al deciziei precitate, Curtea de Apel Chișinău invocă, *inter alia*: „*Iar la necesitate de cerut interpelarea oficială a prevederilor din art. 16 din Legea nr. 64 din 23.04.2010, termenului de 5 zile stabilit pentru examinarea cererii prelabile, un termen care este destul de restrâns în cazul în care 2 zile din*

cele 5 zile, sunt nelucrătoare”.

Suplimentar este de menționat, că la aplicarea prevederilor art.17 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010, judecătorul Ojoga Andrei, admitând excepția de tardivitate, a interpretat că termenul de 30 zile începe a curge atât pentru data primirii răspunsului la cererea prealabilă, cât și pentru data expirării termenului pentru examinarea cererii prealabile în interiorul termenului de 5 zile.

La 14.07.2023 prin încheierea protocolară a judecătorului Judecătorei Chișinău, sediul Centru, Andrei Ojoga, a fost respinsă cererea reclamantului privind adresarea către Parlamentul Republicii Moldova referitor la interpretarea art.17 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010.

În atare circumstanțe, conchid că există premisa de a considera că art.16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010 nu corespund exigențelor calității legii, ceea ce contravine Constituției Republicii Moldova.

Așadar, problema esențială constă în a aprecia dacă, sintagma de la:

- art. 16 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010 – „în termen de 5 zile” include doar zilele lucrătoare, deoarece este un termen restrâns sau doar zilele calendaristice?

- art.17 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010 – „data primirii răspunsului la cererea prealabilă”, începe în interiorul termenului de 5 zile, la expirarea acestui termen sau la data primirii efective a răspunsului la cererea prealabilă?

Această problemă va fi analizată de către instanța de fond, care deja s-a expus referitor la acest subiect prin încheierea sa din 21.12.2022, anulată de Curtea de Apel Chișinău la 21.03.2023. La fel, nu se poate face abstracție de faptul că instanța de fond a respins cererea privind adresarea către Parlamentul Republicii Moldova pentru interpretarea legii și, prin urmare, normele contestate sunt aplicabile în cauza în care am ridicat excepția de neconstituționalitate.

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări îl constituie verificarea constituționalității art. 16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010, prevederi normative care reglementează termenul de soluționare a cererii prealabile și momentul începerii curgerii termenului pentru depunerea cererii de chemare în instanța de judecată, din perspectiva articolelor 1 alin. (3) [care garantează preeminența dreptului], art. 23 [care garantează calitatea legilor], art.32 [care garantează protecția onoarei și demnității] și 54 alin. (2) [restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] din Constituție.

Prevederile legale a cărei constituționalitate se cere a fi verificată (art. 16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010) urmează a fi aplicate la soluționarea în prima instanță a cauzei civile, intentată la acțiunea formulată de către Morari Viorel împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, terț Stoiangolo Alexandru privire la apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și recuperarea prejudiciului cauzat.

În asemenea circumstanțe, reieșind din prevederile art.12¹ alin.(2) Cod de procedură civilă în combinație cu Hotărârea Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

În speță, cele 4 condiții sunt îndeplinite, ceea ce presupune că la caz nu există impedimente pentru dispunerea ridicării excepției de neconstituționalitate; or:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție:

Potrivit art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte. La caz, autorul solicită dispunerea ridicării excepției de neconstituționalitate a unei dispoziții din lege – Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010, în sensul art.72 alin.(3) lit. n) din Constituție. Așadar, verificarea constituționalității acestui tip de acte normative – a unor prevederi din Legea cu privire la libertatea de exprimare – lege organică, ține de competența *ratione materiae* Curții Constituționale.

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu

Conform art.59 alin.(1) din Codul de procedură civilă, *Parte în proces (reclamant sau pârât) poate fi orice persoană fizică sau juridică prezumată, la momentul intentării procesului, ca subiect al raportului material litigios.* În speță, excepția de neconstituționalitate este ridicată de către reclamant în cadrul examinării acțiunii civile în instanța de fond, ceea ce presupune că acest subiect este îndrituit cu drept de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei

Prevederile art. 16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010, a căror constituționalitate se solicită a fi verificată, are incidență asupra soluționării cauzei civile aflate pe rolul instanței de fond, în special datorită faptului că instanța de fond, a respins anterior cererea de chemare în judecată formulată de Viorel Morari către Procuratura Generală, intervenient accesoriu Stoianoglo Alexandr privind apărarea onoarei și demnității, dezmințirea informației denigratoare și repararea prejudiciului moral, ca tardivă, aplicând prevederile în cauză, soluție anulată de Curtea de Apel Chișinău la 21.03.2023, din alte motive. Deci, există aceleași premise de respingere ca tardivă a cererii de chemare în judecată, prin raportare la prevederile legale a căror constituționalitate se solicită a fi verificată.

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate:

Nu există vreo sesizare analogică soluționată de Înalțul for de contencios constituțional, respectiv nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

În contextul examinării acestei sesizări, considerăm că sunt incidente mai multe articole din Constituție. La concret, constatăm incidența art. 1 alin. (3) [care garantează preeminența dreptului], art.20 [care garantează accesul liber la justiție], art. 23 [care garantează calitatea legilor], art.32[care garantează protecția onoarei și demnității] și 54 alin. (2) [restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți] din Constituție.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a stabilit că articolele 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 54 alin. (2) din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Acestea pot fi invocate, în special, dacă se constată aplicabilitatea lor cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea HCC nr. 3 din 18 ianuarie 2019, § 18; HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 19; HCC nr. 6 din 10 martie 2020, § 25; HCC nr. 13 din 21 mai 2020, § 41).

Referitor articolele 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 54 alin. (2) din Constituție, acestea trebuie să fie analizate prin raportare la dreptul fundamental prevăzut de articolul 32 alin. (2) din Constituție, care consacră protecția onoarei și demnității.

Întâi de toate consemnăm că statul oferă protecție persoanei căreia i-a fost prejudiciată onoarea și demnitatea prin pretinsa libertate de exprimare. Potrivit art.32 alin (2) din Constituție, libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie. Această protecție, care rezidă în obligația pozitivă a statului, este consfințit și în Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului (art. 10 alin.(2)).

La fel, la caz, sunt incidente și prevederile **art. 20 din Constituție**. Articolul 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, care garantează dreptul la un proces echitabil (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 56 din 2 iunie 2020, § 26). Astfel, articolul 20 din Constituție are același câmp de aplicare ca dreptul la un proces echitabil garantat de Convenție (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 23 ianuarie 2020, § 28). Condiția din articolul 6 § 1 din Convenție, potrivit căreia cauzele trebuie examinate în mod echitabil, trebuie înțeleasă în sensul în care trebuie asigurată respectarea principiilor fundamentale ale oricărui proces, i.e. principiul contradictorialității și principiul dreptului la apărare (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 63 din 11 iunie 2020, § 21).

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unui sau mai multor drepturi garantate de Constituție

Exigențele preeminenței dreptului presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, CDLAD(2011)003rev, 2011, § 41). Calitatea legii constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale (a se vedea HCC nr. 21 din 22 iunie 2016, § 55). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile, care oferă garanții împotriva eventualelor abuzuri.

Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată dispune de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68). Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, prin publicarea legii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când persoana poate – în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că, pentru a exclude orice echivoc, textul legislativ trebuie să fie formulat în mod clar și inteligibil, fără dificultăți de ordin sintactic și pasaje obscure (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 10

martie 2020, § 69; HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 79; DCC nr. 49 din 31 mai 2018, § 30; DCC nr. 115 din 31 octombrie 2019, § 20; DCC nr. 3 din 16 ianuarie 2020, § 25).

Totodată, pentru ca legea să îndeplinească exigența previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (*Sissanis împotriva României*, 25 ianuarie 2007, § 66; *Seychell împotriva Maltei*, 28 august 2018, § 50-52). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității.

Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (*Busuioc împotriva Moldovei*, *Guțu împotriva Moldovei*). Astfel, în cauza *Guțu împotriva Moldova*, §66 (*Guțu împotriva Moldovei*, nr.20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia „prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea *Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49*). ... Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea *Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33*)”.

În privința accesibilității legii, reținem că prevederile art. 16 alin.(1) și art.17 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010 corespund acestui criteriu, deoarece respectiva lege organică este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Cu privire la condiția previzibilității însă, considerăm că art. 16 alin.(1) și art.17 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010 constituie o sursă de incertitudine juridică, din cauza caracterului său ambiguu. Or, ținând cont de interpretările date atât de către Curtea de Apel Chișinău, ca instanță de recurs, cât și de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru, ca instanță de fond, nu este clar dacă: 1) termenul consfințit de lege pentru examinarea cererii prealabile de 5 zile se referă la zile lucrătoare sau calendaristice? 2) curgerea termenului de 30 zile pentru depunerea cererii de chemare în judecată începe în interiorul termenului de 5 zile, la expirarea acestui termen sau la data primirii efective a răspunsului la cererea prealabilă?

Prin urmare, textul de lege „în termen de 5 zile” din art. 16 alin.(1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010 și textul de lege „data primirii răspunsului la cererea prealabilă” din art. 17 alin.(1) lit.a) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010 nu îndeplinesc exigențele calității legii și contravin articolului 23 alin. (2) din Constituție.

Deoarece importanța calculării corecte și unitare a termenelor pentru depunerea cererii de chemare în judecată este o protecție împotriva îngrădirii

accesului la justiție, interpretarea ultra-formală a calculării termenelor de procedură constituie o violare directă a prevederilor art. 6 al Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Interpretarea excesivă și formalistă a calculării termenului de 5 zile pentru examinarea cererii prealabile în coraport cu perioada suficient de scurtă, precum și interpretarea defavorabilă a sintagmei „*data primirii răspunsului la cererea prealabilă*”, denotă încălcarea dreptului la un proces echitabil prin refuzul de acces la justiție.

În acest context, consider necesar a menționa că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în jurisprudența sa că o interpretare excesiv de strictă a regulilor procesuale (formalism excesiv) poate depriva reclamantii de la dreptul lor de a se adresa în instanță (A se vedea: *Perez de Rada Cavanilles v. Spain*, § 49; *Miragall Escolano vs Spain*, § 38; *Sotiris and Nikos Koutras ATTEE vs Greece*, § 20; *Beles and Others vs the Czech Republic*, § 50; *RTBF vs Belgium*, §§ 71-72 and 74; *Miessen vs Belgium*, §§ 72-74).

Pentru a soluționa problema proporționalității unei restricții privind accesul la o instanță civilă, Curtea Europeană ia în considerare erorile procedurale comise în cursul procedurii, care au împiedicat reclamantul să aibă acces la o instanță, și stabilește dacă partea interesată a fost obligată să suporte o sarcină excesivă ca urmare a acestor erori. Au fost stabilite valori de referință pentru a stabili cine, dintre reclamant sau autoritățile competente, trebuie să suporte consecințele erorilor comise (A se vedea: *Zubac împotriva Croației (MC)*, pct. 90-95, pct. 119). În cazul unor erori comise în fața instanțelor de grad inferior, Curtea a evaluat rolul ulterior al Curții Supreme (pct. 122-124).

Suplimentar, conform Recomandării nr. 99 din 14 aprilie 2017 „Cu privire la interpretarea normelor de drept ce vizează termenele de procedură”, emisă de Curtea Supremă de Justiție, echilibrul și caracterul rezonabil al termenelor judiciare reprezintă dezideratele unui proces echitabil care, pe de o parte, trebuie să fie suficient de mari pentru a permite realizarea efectivă a actelor procesuale și, în același timp, suficient de mici, pentru a nu permite tergiversarea examinării cauzei.

În altă ordine de idei, nu putem face abstracție nici de poziția Comisiei de la Veneția. Astfel, Comisia de la Veneția a subliniat că „să lași o putere discreționară prea mare unui organ administrativ ori unui judecător (chiar și celui mai rezonabil ori celui mai bine intenționat) de a decide, în circumstanțele fiecărui caz specific, ce este proporțional și ce nu, va fi în detrimentul atât a securității juridice (înțeleasă ca previzibilitatea acțiunii statului), cât și al principiului egalității de tratament, pentru că până și persoanele rezonabile nu pot cădea de acord în privința evaluării proporționalității” (a se vedea, CDL-AD(2021)007, Opinia comună nr. 1021/2021 a OSCE/BIDDO și a Comisiei de la Veneția din 19 martie 2021, § 140).

Așadar, lăsarea la discreția nelimitată a judecătorului a calculării termenului consfințit de lege pentru examinarea cererii prealabile de 5 zile, în condițiile în care legiuitorul nu consemnează *expressis verbis* dacă acesta s-a referit la zile lucrătoare sau la zile calendaristice, precum și lăsarea la discreția judecătorului de a aprecia debutul curgerii termenului de 30 zile pentru depunerea cererii de

chemare în judecată (în interiorul termenului de 5 zile, la expirarea acestui termen sau la data primirii efective a răspunsului la cererea prealabilă), afectează echilibrul corect al principiilor concurente. O asemenea soluție nu conduce la buna-administrare a justiției, ci, dimpotrivă încalcă acest deziderat.

Prin urmare, prevederile contestate, nu trec testul previzibilității (sub aspectul puterii discreționare nelimitate), fapt care conduce și la încălcarea art. 20 din Constituție și a art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului.

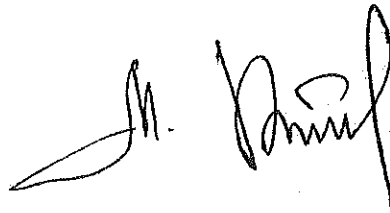
F. Acte relevante

- 1) Copia certificată a cererii de chemare în judecată împotriva Procuraturii Generale privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale;
- 2) Copia certificată a scrisorii Procuraturii Generale nr.7/3-217/19 - 798 privind examinarea cererii prealabile;
- 3) Copia a încheierii din 21.12.2022, emisă de judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Andrei Ojoga;
- 4) Copia certificată a recursului împotriva încheierii din 21.12.2022, emisă de judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Andrei Ojoga;
- 5) Copia certificată a deciziei Curții de Apel Chișinău din 21.03.2023, prin care s-a admis recursul declarat de Viorel Morari și s-a casat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21.12.2022 pe alte motive;
- 6) Copia certificată a declarației de abținere a judecătorului Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Andrei Ojoga, dosar nr.2-26296/21;
- 7) Copia certificată a cererii din 14.07.2023 privind adresarea către Parlament în vederea interpretării prevederilor Legii cu privire la libertatea de exprimare, nr.64 din 23 aprilie 2010.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale sunt veridice.

*Cu înaltă considerație,
MORARI Viorel*

ÎNCHEIERE

03 octombrie 2023

mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător
Grefier

Andrei Ojoga
Adrian Plugaru

examinând în ședință publică chestiunea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Morari împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, intervenient accesoriu Alexandr Stoianoglo cu privire la constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informațiilor defăimătoare, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

La 11 noiembrie 2021, Viorel Morari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și Alexandr Stoianoglo privind apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informațiilor defăimătoare, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 12 noiembrie 2021, prin intermediul Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor cererea de chemare în judecată a fost repartizată judecătorului Andrei Ojoga.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 noiembrie 2021, s-a restituit cererea de chemare în judecată înaintată de către Viorel Morari împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova și lui Alexandr Stoianoglo cu privire la constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informațiilor defăimătoare, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2022, s-a casat parțial încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 noiembrie 2021, în partea restituirii cererii de chemare în judecată înaintată de Viorel Morari împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informațiilor defăimătoare, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei în această parte spre rejudecare în aceeași instanță, în același complet de judecată, la etapa de primire a cererii de chemare în judecată. În rest, încheierea a fost menținută.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 februarie 2022, a fost acceptată spre examinare cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Morari împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la constatarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale, dezmințirea informațiilor defăimătoare, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară din 18 mai 2022, s-a atras în proces Alexandr Stoianoglo, în calitate de intervenient accesoriu.

La 03 august 2023, reclamantul Viorel Morari a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând sesizarea Curții Constituționale în vederea

realizării controlului constituționalității art.16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare.

În motivarea cererii s-a indicat că, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 martie 2023 s-a admis recursul declarat de Viorel Morari și s-a casat încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 21 decembrie 2022 pe alte motive, cauza fiind transmisă la rejudecare în fond pentru examinarea demersului privind excepția de tardivitate, în aceeași instanță, în același complet de judecată.

Conform pct.38 al deciziei precitate, Curtea de Apel Chișinău invocă, inter alia: „Iar la necesitate de cerut interpelarea oficială a prevederilor din art.16 din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010, termenului de 5 zile stabilit pentru examinarea cererii prelabile, un termen care este destul de restrâns în cazul în care 2 zile din cele 5 zile, sunt nelucrătoare”.

Suplimentar este de menționat, că la aplicarea prevederilor art.17 alin.(1) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, instanța de judecată a interpretat că termenul de 30 zile începe a curge atât pentru data primirii răspunsului la cererea prelabilă, cât și pentru data expirării termenului pentru examinarea cererii prelabile în interiorul termenului de 5 zile.

În atare circumstanțe conchide că există premisa a considera că unele prevederi ale Legii nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare nu corespund exigențelor calității legii sub aspectul previzibilității acesteia, ceea ce contravine Constituției Republicii Moldova.

Dispoziția art.16 alin.(1) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare prevede că „Cererea prelabilă se examinează în termen de 5 zile de către autorul informației și, după caz, de către persoana juridică ce a răspândit această informație”.

Potrivit art.17 alin.(1) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, cererea de chemare în judecată cu privire la defăimare poate fi depusă în termen de 30 de zile. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prelabilă; b) data expirării termenului pentru examinarea cererii prelabile.

Așadar, problema esențială constă în a aprecia dacă:

- termenul de 5 zile, indicat în art.16 alin.(1) din Legea menționată supra, care este unul destul de restrâns, include doar zilele lucrătoare sau nu?
- termenul de 30 zile, indicat în art.17 alin.(1) lit.a) din Legea menționată supra, începe a curge în interiorul termenului de 5 zile, indiferent de data primirii răspunsului la cererea prelabilă?

Din această perspectivă consideră că art.16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare nu corespunde exigențelor calității legii.

Prin prezenta contestă constituționalitatea prevederilor art.16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, prevederi legale care urmează nemijlocit a fi aplicate la soluționarea cererii privind excepția de tardivitate, dosar nr.2-26296/21.

Astfel, motivele de fapt și de drept ale pretențiilor de neconstituționalitate au fost dezvoltate în formularul anexat la prezenta cerere.

În partea aspectelor procedurale ale cererii evidențiază că, reieșind din prevederile art.12¹ alin.(2) Cod de procedură civilă în combinație cu Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra

temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Indică reclamantul că, în speță, cele 4 condiții sunt îndeplinite, ceea ce presupune că, la caz, nu există impedimente pentru dispunerea ridicării excepției de neconstituționalitate.

În ședința de judecată, reclamantul a solicitat admiterea în sensul formulat a cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În ședința de judecată din 18 septembrie 2023 (data ședinței de judecată când a fost pusă în discuție cererea), reprezentantul pârâtului împuternicit corespunzător nu s-a prezentat, procedura de citare fiind legal îndeplinită.

În ședința de judecată, reprezentanții intervenientului accesoriu au solicitat respingerea cererii părții reclamante privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea reclamantului, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.12¹ alin.(1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

În conformitate cu art.12¹ alin.(2) Cod de procedură civilă, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

În conformitate cu art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Instanța de judecată reține că, reclamantul solicită sesizarea Curții Constituționale în vederea realizării controlului constituționalității art.16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Astfel, având în vedere că, cererea reclamantului corespunde prevederilor art.12¹ alin.(2) Cod de procedură civilă, și anume – obiectul excepției îl constituie o lege

adoptată de Parlamentul Republicii Moldova, excepția este ridicată de către reclamantul în prezentul proces, prevederea contestată urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate – instanța de judecată consideră că cererea reclamantului urmează a fi admisă, cu sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu privire la excepția de neconstituționalitate ridicată.

În conformitate cu art.12¹, art.269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

d i s p u n e:

Se admite cererea reclamantului.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității prevederilor art.16 alin.(1) și art.17 alin.(1) lit.a) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Judecător

(semnătură)

Andrei Ojoga

Copia corespunde originalului,

Judecător

Andrei Ojoga